

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 หมวด 4 มาตรา 50 ได้บัญญัติหน้าที่ด้านการศึกษาของปวงชนชาวไทยไว้ว่า บุคคลมีหน้าที่ “เข้ารับการศึกษอาบรมในการศึกษาภาคบังคับ” หมวด 5 มาตรา 54 “รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560, 2560 : 13-14) และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 28/2559 เรื่อง ให้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย รัฐบาลจัดสรรงบประมาณผ่านสถานศึกษาหรือผู้จัดการศึกษา (คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ. 2559 : 11-12)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมได้บัญญัติไว้ในมาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและในมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2562 : 3-6) กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่ในการส่งเสริมการศึกษาให้กับประชาชนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม สร้างความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษา ส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมทางการศึกษา ประกอบกับมาตรา 41 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาในระดับใด ระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น มาตรา 42 ให้กระทรวงศึกษาธิการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและมีหน้าที่ในการประสานส่งเสริมให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและได้มาตรฐานการศึกษา (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2562 : 45)

คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีคำสั่งที่ 19/2560 ให้มีการปฏิรูปการศึกษาในภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมทั้งจัดตั้งสำนักงานศึกษาธิการภาค จำนวน 18 ภาค เพื่อปฏิบัติการกิจในระดับพื้นที่ กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2561 ขึ้นเป็นครั้งแรก จำนวน 6 พื้นที่ ครอบคลุม 6 ภูมิภาค จำนวน 8 จังหวัด ซึ่งมีความแตกต่างใน

เรื่องเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ จังหวัดระยอง จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัด เชียงใหม่ จังหวัดสตูล จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลาและจังหวัดนราธิวาส ในวันที่ 16 ธันวาคม 2565 ประกาศเพิ่มเติมอีกจำนวน 11 จังหวัด ซึ่งเป็นพื้นที่อาสาพัฒนาเด็กไทยด้วยพลังคนพื้นที่ ออกแบบ กลไกจัดการศึกษาร่วมกันทุกภาคส่วน แก้ปัญหาใหญ่ของชาติโดยโจทย์พื้นที่ ถอดบทเรียน ขยายผล ไปใช้ในสถานศึกษาอื่นและพื้นที่อื่น ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จังหวัดสงขลา จังหวัดภูเก็ต จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดสุโขทัย จังหวัดสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี จังหวัด ตราด และกรุงเทพมหานคร รวมพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 19 จังหวัด โดยมีเป้าหมายหลัก 4 ประการ คือ (1) เพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของนักเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ เจตคติ ทักษะสำคัญและความรู้ รวมทั้งขยายผลสู่นักเรียนทั่วประเทศในอนาคต (2) ลดความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา โดยยกระดับผลการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มอ่อนและ ขาดจน (3) พัฒนานวัตกรรมการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด ขยายผลนวัตกรรมการศึกษาทั้ง เชิงนโยบายการจัดการเรียนรู้และการบริหารในสถานศึกษาไปสู่ นโยบายการศึกษาในระดับชาติและ พื้นที่อื่น ๆ อาทิ หลักสูตร ตำรา สื่อการเรียนรู้ การทดสอบ การประเมินสถานศึกษา บุคลากร การเงิน รวมทั้งความสอดคล้องของการบริหารงานด้านต่าง ๆ (4) ร่วมมือกับภาครัฐ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เอกชนและประชาสังคมในการจัดการศึกษา การพัฒนาและการขยายผลนวัตกรรมการศึกษา อีกทั้งยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 มีเป้าหมายการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คือ พัฒนาค้นในทุกมิติ และในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสาร ภาษาอังกฤษและภาษาที่สามและอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่าง ต่อเนื่องตลอดชีวิตสู่การเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกร นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่ และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง (ประกาศราชกิจจานุเบกษา, 2561 : 30-37)

คณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาวันที่ 11-12 กันยายน พุทธศักราช 2566 นโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาล จะดำเนินนโยบายปฏิรูปการศึกษาและสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ตลอดชีวิต มุ่งส่งเสริมให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียน ตามความถนัด กระจายอำนาจในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้เข้าถึงการเรียนรู้อย่างทั่วถึง มีอุปกรณ์ การเรียนที่เหมาะสมต่อผู้เรียนแต่ละวัยและใช้ระบบเทคโนโลยีทางการศึกษาสมัยใหม่ จัดทำ หลักสูตรและให้คำแนะนำที่เหมาะสมกับความรู้ความสนใจของผู้เรียน ส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนา ทั้งในด้านสังคม ด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์ (Applied Science) และการวิจัยขั้นแนวหน้า (Frontier Research) และที่สำคัญที่สุดรัฐบาลจะดำเนินการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เป็น รากฐานสำคัญของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมไทย กระทรวงศึกษาธิการ โดย พล.ต.อ.เพิ่มพูน ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้มอบนโยบายการศึกษาและ

แนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย “เรียนดี มีความสุข” โดยกำหนดวิสัยทัศน์ “องค์กรคุณภาพ สร้างคนดี มีความสุข” และมีแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายและจุดเน้นด้านนวัตกรรมการศึกษา เพื่อยกระดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้ (1) ปลุกฝังความรัก ในสถาบันหลักของชาติและน้อมนำพระบรมราโชบายด้านการศึกษาสู่การปฏิบัติ (2) จัดการเรียนรู้ประวัติศาสตร์หน้าที่พลเมืองศีลธรรม และประชาธิปไตย (3) ปรับกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ทันสมัยและหลากหลาย (4) ส่งเสริมการอ่าน เพื่อเป็นวิธีในการค้นหาความรู้และต่อยอดองค์ความรู้ที่สูงขึ้น (5) ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (6) จัดการศึกษาแบบเรียนรวม (7) จัดการศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ (8) เสริมสร้างความปลอดภัยของสถานศึกษา (9) เพิ่มโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา (10) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการสู่การปฏิบัติ (คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี. 2566 : 9-11)

จากรายงานการประเมินผลการดำเนินงานและการบริหารจัดการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ในภาพรวม การประเมินทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณชี้ให้เห็นว่า การดำเนินการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาในช่วง 3 ปีแรกอยู่ในระดับค่อนข้างดี ประเด็นที่ค่อนข้างประสบความสำเร็จ คือ กระจายอำนาจและการให้อิสระ รองลงมา คือ การสร้างและพัฒนากลไกความร่วมมือทุกภาคส่วน ส่วนที่ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร คือ การเพิ่มผลสัมฤทธิ์และการผลิต พัฒนาขยายผลนวัตกรรมการศึกษา ส่วนประเด็นการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นประเด็นที่ยังขาดความชัดเจนมากที่สุด ส่วนผลการประเมินรายจังหวัด พบว่า ทุกจังหวัดผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำและควรดำเนินการต่อโดยจังหวัดที่สามารถดำเนินการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้ค่อนข้างดี คือ จังหวัดระยอง จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดปัตตานี ส่วนจังหวัดนครราชสีมา จังหวัดยะลาและจังหวัดสตูล ยังอยู่ในระดับ พอใช้เท่านั้น บทเรียนที่ได้จากการประเมินพื้นที่นวัตกรรมศึกษานำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบาย ทั้งหมด 10 ประเด็น ดังต่อไปนี้ (1) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรเร่งพัฒนารูปแบบ วิธีการและตัวอย่างแบบประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนที่เหมาะสมกับหลักสูตรหรือนวัตกรรมการศึกษาที่เลือกใช้ (2) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษามากขึ้น (3) คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ควรพยายามแสวงหาแหล่งทุนที่หลากหลายมากขึ้น (4) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรเพิ่มความเป็นอิสระในเรื่องการจัดจ้างบุคลากร โดยเฉพาะการจัดจ้างครูที่มีความเชี่ยวชาญพิเศษแต่ไม่มีใบประกอบวิชาชีพครูและการจัดจ้างครูชาวต่างชาติ (5) การดำเนินการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาการคิดขั้นสูงและการสื่อสารมากขึ้น (6) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีทางเลือกนวัตกรรมการศึกษามากขึ้น (7) คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ควรแยกการประเมินเชิงปริมาณและการประเมินเชิงคุณภาพ ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาร่วมกับการประเมินด้วยกระบวนการ Developmental

Evaluation (DE) ออกจากกัน (8) การประเมินเชิงปริมาณ คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษายังสามารถคัดเลือกเพียงหนึ่งทีมได้แต่ควรเร่งดำเนินการจัดหาผู้ประเมินให้เร็วขึ้น (9) คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาควรพิจารณาเพิ่มการประเมินผลการดำเนินการในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาโดยใช้เทคนิคการทดลองแบบมีกลุ่มควบคุม (Randomized Controlled Trial : RCT) โดยอาจดำเนินการในบางจังหวัดที่สมัครใจเท่านั้น (10) คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ควรจัดทำฐานข้อมูลที่มีข้อมูลเพียงพอสำหรับการตัดสินใจเชิงนโยบายในระดับพื้นที่และดำเนินการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในแต่ละพื้นที่ให้มีศักยภาพในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้ในการตัดสินใจเชิงนโยบาย ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของคณะกรรมการ (สถาบันวิจัยเพื่อการประเมินและออกแบบนโยบาย คณะการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. 2566 : 99)

จังหวัดระยอง มีความสำคัญในฐานะที่เป็นจังหวัดหนึ่งในระบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน จึงเป็นที่มาของการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เริ่มจากความต้องการของคนในพื้นที่จังหวัดระยองที่ร่วมกันจัดทำแผนยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดระยองเพื่อกำหนดเป้าหมายและวิธีการจัดการศึกษาสร้างเด็กระยองให้เป็นผู้นำสังคมยุคดิจิทัลและสร้างเมืองระยองน่าอยู่และการจัดการศึกษาในจังหวัดระยองต้องเป็นการจัดการศึกษาสำหรับคนทุกช่วงวัยที่ตอบโจทย์ระยอง เท่าเทียม เท่าทัน สมดุล ร่วมสร้างระยองให้เป็นเมืองน่าอยู่และเป็นต้นแบบในการผลิต พัฒนากำลังคนสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการศึกษาตามแผนยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดระยอง มีเป้าหมาย เพื่อสร้างเด็กและเยาวชนทุกกลุ่มให้เป็นพลเมือง 4.0 กลไกการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ประกอบด้วย (1) สร้างการมีส่วนร่วมและกลไกการขับเคลื่อนภาคประชาชนตามแผนยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดระยอง (2) สร้างระบบการบริหารวิชาการ นวัตกรรม ดำรง สื่อการเรียนรู้ (3) กลไกระบบพัฒนา ติดตามและช่วยครู (4) การจัดการเรียนรู้นอกห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ (5) การเก็บรวบรวมสังเคราะห์องค์ความรู้ ระบบ กลไกการขับเคลื่อนและการบริหารยุทธศาสตร์ระดับจังหวัดอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนโดยประสานความร่วมมือของหน่วยงาน บุคลากรที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดระยอง พ.ศ. 2565-2570 อีกทั้งยุทธศาสตร์ของพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 6 ยุทธศาสตร์ ดังนี้ (1) สร้างกลไกขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์การศึกษาจังหวัดระยองสู่การปฏิบัติ (2) จัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการศึกษาจังหวัดระยอง (3) สร้างแพลตฟอร์มทางการศึกษา (Education Platform) (4) ปรับกระบวนการทัศน์ทางการศึกษาของคนจังหวัดระยอง (5) สร้างสถานศึกษาห้องเรียนบุคคลต้นแบบพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาจังหวัดระยอง (6) พัฒนาหลักสูตรระยอง (Rayong-MARCO) แหล่งเรียนรู้และศูนย์สร้างสรรค์ปัญญา

เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการพัฒนาศักยภาพคนระยะของการปฏิรูประดับพื้นที่เป็นคำตอบที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย เป็นการเสริมจุดแข็งและลดข้อจำกัด (องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. 2563 : 29)

จากการศึกษารายงาน โครงการวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาต้นแบบพื้นที่นวัตกรรมการจัดการศึกษาระดับจังหวัด : กรณีศึกษาจังหวัดระยองและจังหวัดศรีสะเกษ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.). 2563 : 73) รายงานข้อมูลและสภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกสังกัดในจังหวัดระยอง รายงานประจำปีเกี่ยวกับการจัดการศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ปีการศึกษา 2565 ของศึกษาธิการจังหวัด (2565 : 80-93) และรายงานผลการประเมินผลการดำเนินงานและการบริหารจัดการพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา (สถาบันวิจัยเพื่อการประเมินและออกแบบนโยบายและคณะกรรมการการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย. 2566 : 9) ได้ข้อสรุป โดยภาพรวมพบว่า (1) ปัญหาด้านการบริหารจัดการ โดยเฉพาะผู้บริหารส่วนใหญ่ยังขาดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรมและทักษะในการบริหารจัดการองค์กร (2) ปัญหาด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรม พบว่า หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ครูส่วนใหญ่ขาดทักษะในการคิดค้นนวัตกรรม ครูไม่ครบชั้น ครูสอนไม่เต็มเวลาและไม่เต็มความสามารถเนื่องจากมีภาระงานอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้มีจำนวนจำกัด (3) ปัญหาด้านคุณภาพผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนมีผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน 3 ปีซ้อนหลังปีการศึกษา 2563, 2564 และ 2565 ของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ย 45.45, 42.04 และ 42.49 ตามลำดับ และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ย 37.82, 37.43 และ 39.27 ตามลำดับ และการประเมินผล NT และ RT พบว่าผู้เรียนร้อยละ 50 อ่านภาษาไทยไม่รู้เรื่อง คือ มีตั้งแต่ อ่านไม่ออก อ่านแล้วตีความไม่ได้ วิเคราะห์ความหมายไม่ถูกหรือแม้แต่การใช้ภาษาให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาและการประกอบอาชีพ (4) ปัญหาด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน การจัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษาได้ใช้เกณฑ์การจัดสรรหลายเกณฑ์ เพราะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณ สถานศึกษาไม่สามารถระดมทรัพยากรจากผู้ปกครองและชุมชนได้มากนัก เนื่องจากผู้ปกครองยากจน และ (5) ปัญหาด้านการมีส่วนร่วมของเครือข่ายต่าง ๆ ในการจัดการศึกษา ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้มากขึ้น ควรส่งเสริมให้โรงเรียนให้ความสำคัญกับการพัฒนาการคิดขั้นสูงและการสื่อสารมากขึ้น เพราะเป็นทักษะที่สำคัญมากในอนาคตควรส่งเสริมให้สถานศึกษามีทางเลือกนวัตกรรมการศึกษามากขึ้น

จากสภาพดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นว่า สถานศึกษายังไม่สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานและคุณภาพการศึกษาที่กำหนดโดยเฉพาะ

การใช้องค์ประกอบด้านต่าง ๆ ในการบริหารงานที่ส่งผลถึงความสำเร็จของควมมีประสิทธิภาพ และคุณภาพของสถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศเป็นสำคัญ จะเห็นว่า สถานศึกษาที่มีคุณภาพทำให้ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และคุณูแจสำคัญที่ไปสู่การเป็นสถานศึกษาดีมีคุณภาพนั้น คือ คุณภาพการบริหารสถานศึกษา (Sergiovanni. 1998 : 99) กระบวนการบริหารของสถานศึกษา ผู้บริหารมีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความมีประสิทธิผลของสถานศึกษา ผู้นำควรมีการพัฒนา วิสัยทัศน์และค่านิยมโดยกำหนดให้ชัดเจนครอบคลุมบริบทของสถานศึกษารวมทั้งให้ความสำคัญ กับการสื่อสารกับทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดและมีเป้าหมายที่ชัดเจนซึ่งเป็นคุณูแจสำคัญ ในการสร้างความสำเร็จของผู้เรียน เป็นจุดสำคัญของผู้นำทุกคน (Osman. 2020 : 105)

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ มีความสำคัญและมีบทบาทเป็นอย่างมากในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ เพราะความเป็นเลิศหรือสิ่งที่เหนือกว่าหรือ ดีกว่าปกติธรรมดา (Baumgart. 1987 : 1) เป็นการสร้างศักยภาพในการแข่งขันและทันต่อ การเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก สามารถเป็นแบบอย่าง มีการแลกเปลี่ยนและ วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศให้กับองค์กรอื่น ๆ เปลี่ยนกรอบแนวคิดเดิมไปสู่กรอบแนวคิดใหม่ เพื่อก่อให้เกิดการบริหารที่มุ่งเน้นคุณภาพสู่ความเป็นเลิศ โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีของการบริหาร จัดการที่เป็นระบบและการปรับปรุงผลการดำเนินงานที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ สอดแทรกหลักการบริหาร จัดการและค่านิยมที่สร้างความยั่งยืน นับว่าเป็นความท้าทายต่อการบริหารจัดการศึกษาที่ใช้พื้นที่เป็น ฐานโดยจังหวัดระยองเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการนั้น เพื่อให้ เกิดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษารูปแบบใหม่ โดยมีระบบและกลไกการบริหารจัดการพื้นที่ด้วย ตนเอง ด้วยความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษานำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้เหมาะสม กับศักยภาพของผู้เรียนตามบริบทพื้นที่และความต้องการของประเทศให้มีประสิทธิภาพและพัฒนา นวัตกรรมการบริหารการศึกษาจังหวัดระยองสู่ความเป็นเลิศ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและศึกษาวิจัย เพื่อหารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง อันจะเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ นำพาองค์กรสู่ความเป็นเลิศและขยายผลนวัตกรรมการศึกษาทั้งเชิงนโยบายและการบริหารใน สถานศึกษาไปสู่มาตรฐานที่เป็นคุณภาพในระดับชาติและพื้นที่อื่นต่อไป

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่วัดกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง
2. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่วัดกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่วัดกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง

ประโยชน์ของการวิจัย

1. องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่วัดกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง สามารถนำไปเป็นรูปแบบส่งเสริมแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. หน่วยงานทางการศึกษาอื่นสามารถนำไปใช้ศึกษาต่อยอดองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่วัดกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง
3. ผลการวิจัยสามารถนำไปเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศได้
4. ได้ข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อนำไปขับเคลื่อนในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่วัดกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่วัดกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยใช้วิธีผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนในการวิจัย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 สร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่วัดกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ขั้นตอนที่ 2 ประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่วัดกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง และขั้นตอนที่ 3 จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่วัดกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง รายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง

ในการสร้างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 1.1 การศึกษาองค์ประกอบและแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง โดยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูล ได้แก่ เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศ โดยการศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎีและสาระสำคัญที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย

2. ประเด็นที่ศึกษา

ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ องค์ประกอบของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง

ขั้นที่ 1.2 การศึกษาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง โดยศึกษาจากสถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบการขับเคลื่อนนวัตกรรมการศึกษาจำนวน 7 แห่ง ๆ ละ 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 14 คน

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบการขับเคลื่อนนวัตกรรมการศึกษาจำนวน 7 แห่ง ๆ ละ 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 14 คน โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ 1) โรงเรียนบ้านคูซอด จังหวัดศรีสะเกษ ได้รับรางวัลจากโครงการหนึ่งสถานศึกษาหนึ่งนวัตกรรมของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ระดับเหรียญทอง 2) โรงเรียนบ้านซองกาเรีย จังหวัดกาญจนบุรี ได้รับรางวัลผลงานที่มีคุณภาพดีเยี่ยม ด้านการมีงานทำ มีอาชีพขนาดกลาง มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) การน้อมนำพระบรมราโชบายของรัชกาลที่ 10 สู่การปฏิบัติประจำปี 2566 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) โรงเรียนวัดชาลูกหญ้า จังหวัดระยอง เป็นสถานศึกษาพระราชทานของกระทรวงศึกษาธิการ 4) โรงเรียนวัดถนนกะเพรา จังหวัดระยอง เป็นสถานศึกษาพระราชทานของกระทรวงศึกษาธิการ 5) โรงเรียนอนุบาลรักภาษา จังหวัดระยอง เป็นสถานศึกษาพระราชทานของกระทรวงศึกษาธิการ 6) โรงเรียนแก่งวิทยสถาน จังหวัดระยอง เป็นสถานศึกษามาตรฐานสากล ระดับ OBECQA ของ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและ 7) โรงเรียนมัธยมตากสิน จังหวัดระยอง เป็นสถานศึกษาที่มีระบบการบริหารจัดการที่เป็นเลิศของกรมการปกครองท้องถิ่น

2. ประเด็นที่ศึกษา

ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของแต่ละสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 ประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่
นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง

การประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน โดยกำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA)
รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง (จังหวัดระยอง) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดระยองและสังกัดสำนักงานส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชนจังหวัดระยอง (ในระบบ) ปีการศึกษา 2566 จำนวน 283 คน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง. 2566 : 19)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 172 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (multi-stage random sampling) ดังนี้ ผู้วิจัยสุ่มจำนวนผู้บริหารสถานศึกษาจากการใช้ตารางของ เครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607 - 610) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 172 คน และคำนวณกลุ่มตัวอย่าง ตามสัดส่วนประชากรของแต่ละสถานศึกษาในแต่ละสังกัด จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 283 แห่ง

ขั้นที่ 2.2 การตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง โดยวิธีการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก ด้านการบริหารการศึกษาหรือคณาจารย์จากมหาวิทยาลัยของรัฐหรือเอกชนหรือผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ที่มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาที่เป็นพื้นที่นวัตกรรม ไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือสถานศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 5 ปี โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 12 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง

ขั้นตอนที่ 3 จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง

การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง โดยใช้การประชุมเชิงนโยบาย (Policy Meeting) เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 21 คน และผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหา คือ

1.1 รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ประกอบด้วย องค์ประกอบ 9 ด้าน คือ 1) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม 2) ด้านการวางแผนกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรม 4) ด้านการบริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรม 5) ด้านการบริหารหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ 6) ด้านการบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรม 7) ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเชิงระบบ 8) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม และ 9) ด้านกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

1.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง

2. ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดประชุมเชิงนโยบาย (Policy Meeting) โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 10-11 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 21 คน ดังนี้

2.1 กลุ่มผู้ที่กำหนดและขับเคลื่อนนโยบาย (Planner) ประกอบด้วย (1) ผู้บริหารการศึกษาระดับสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 คน (2) ศึกษาธิการจังหวัดระยอง จำนวน 1 คน (3) ผู้บริหารการศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1

ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง (จังหวัดระยอง) (4) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง จำนวน 1 คน (5) คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จำนวน 1 คน (6) คณะกรรมการนโยบายพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 2 คน (7) ท้องถิ่นจังหวัดระยอง จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 11 คน

2.2 กลุ่มผู้ที่มีนโยบายสู่การปฏิบัติ (User) ประกอบด้วย (1) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำนวน 1 คน (2) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 2 จำนวน 1 คน (3) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง (จังหวัดระยอง) จำนวน 1 คน (4) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดระยอง จำนวน 1 คน (5) ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชน จังหวัดระยอง (ในระบบ) จำนวน 2 คน (6) ศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง จำนวน 1 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำนวน 2 คน และ (7) ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาของ เขต 1 จำนวน 1 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา หมายถึง กรอบความคิดแบบที่มีโครงสร้างที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) และเป็นแนวทางในการบริหารงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการใช้นวัตกรรมการศึกษา (Educational Management Innovation) ตามบริบทของสถานศึกษาจนประสบผลสำเร็จเป็นที่ยอมรับของสังคมนำไปสู่ความเป็นเลิศ

รูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง หมายถึง กรอบความคิดแบบที่มีโครงสร้างที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) และเป็นแนวทางในการบริหารงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยการใช้นวัตกรรมการศึกษา (Educational Management Innovation) ตามบริบทของสถานศึกษาจนประสบผลสำเร็จ เป็นที่ยอมรับของสังคมนำไปสู่ความเป็นเลิศในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง โดยมีองค์ประกอบ 9 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม 2) ด้านการวางแผนกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม 3) ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นนวัตกรรม 4) ด้านการบริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรม 5) หลักการบริหารหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ 6) ด้านการบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรม 7) ด้านการพัฒนา

ทรัพยากรบุคคลเชิงระบบ 8) ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม และ 9) ด้านกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา รายละเอียดดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเชิงนวัตกรรม หมายถึง ผู้บริหารมีความสามารถในการปฏิบัติงานเชิงนวัตกรรมตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีคุณธรรมจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพในการปฏิบัติงาน ครองตน ครองคนและครองงานได้อย่างสม่ำเสมอ กระตือรือร้น เสาะแสวงหาความรู้ใหม่ อุทิศตน เสียสละ มุ่งมั่นตั้งใจในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ เต็มเวลา เต็มความสามารถ เท่าทันเทคโนโลยี และมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ขั้นสูง สามารถประเมินสถานการณ์และความเสี่ยงได้อย่างแม่นยำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีทักษะในการปรับและประยุกต์ใช้นวัตกรรมในการบริหาร การศึกษาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์เป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษาที่ชัดเจน พัฒนาความสามารถของครูและบุคลากรไปสู่ระดับที่สูงขึ้น สร้างแรงจูงใจในการพัฒนา นวัตกรรมการศึกษาของสถานศึกษาให้มากขึ้นมีความสามารถในการบริหารวิชาการและผู้นำทาง วิชาการ เป็นผู้กล้าหาญในการตัดสินใจต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่และกล้าเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการขับเคลื่อน และพัฒนางานทั้ง 4 ด้าน ให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่องเป็นผู้นำ การสร้างนวัตกรรมและนำสิ่งใหม่ ๆ มาประยุกต์ใช้หรือนำมาผลิต คิดค้นและพัฒนาต่อยอดได้จน เกิดเป็นผลิตภาพ

2. ด้านการวางแผนกลยุทธ์เชิงนวัตกรรม หมายถึง ผู้บริหารมีการวางแผนและมีการ กำหนดทิศทางการบริหารจัดการสถานศึกษาเชิงนวัตกรรมได้อย่างชัดเจน มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีความสามารถบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมด้วย วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์และการคิดเชิงนวัตกรรมได้อย่างเหมาะสม มีความสามารถปรับตัว ในการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมได้ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์ อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารมีความสามารถปรับตัวในการบริหารจัดการเชิงนวัตกรรมได้ เพื่อรองรับ การเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็วทันเหตุการณ์อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสามารถ ทักษะและ กระบวนการขับเคลื่อนเชิงนวัตกรรมที่หลากหลายในการปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของสถานศึกษาระยะยาวที่ชัดเจน มีการ วิเคราะห์อนาคตการคิดเชิงการแข่งขันมีระบบการทำงานที่พัฒนาความสามารถในการปรับตัวสูง มีความสามารถยืดหยุ่น คล่องตัวสูงในการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการอย่าง เป็นระบบอย่างมีประสิทธิภาพและผลิตภาพพร้อมทั้งมองเป้าหมายในอนาคตได้อย่างชัดเจน

3. ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นนวัตกร หมายถึง ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและสมรรถนะตามเป้าหมายของหลักสูตรและบริบทของสถานศึกษา เป็นคนดี คนเก่งและมีความสุข เรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองได้ตลอดเวลาอย่างต่อเนื่อง มีทัศนคติหรือเจตคติที่ดีต่อการศึกษาต่อ ยอด เพื่อสร้างอนาคตที่ดีของตนเองได้ มีทักษะในการกล้าตัดสินใจ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันทั่วทั้งที่ ทันเหตุการณ์อย่างถูกต้องและเหมาะสม มีทักษะขั้นพื้นฐานตามวัยด้านการอ่าน การเขียน และการคิดคำนวณได้เป็นอย่างดี เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ ทักษะและใฝ่รู้ ใฝ่เรียนในวิทยาการใหม่ ๆ ที่เหมาะสมและจำเป็นต่อชีวิต มีความสามารถในการสร้างอาชีพอย่างหลากหลายตามความถนัดของตนเอง มีคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถปรับตัวและเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความสามารถมีทักษะและสมรรถนะในการประพุดติและปฏิบัติตนเองให้สอดคล้องกับอุดมการณ์ของหลักสูตรตลอดจนสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม ได้รับความพึงพอใจจากผู้ปกครอง ชุมชน สังคมและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี สามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับตนเองและผู้อื่นในเชิงบวกมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการคิดค้น ประดิษฐ์และพัฒนา นวัตกรรม คิดนอกกรอบและปฏิบัติการแบบลองผิดลองถูกได้เป็นอย่างดี มีความสามารถในการต่อยอดนวัตกรรมจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์หรือการคิดค้น ประดิษฐ์ พัฒนานวัตกรรมของตนเองหรือผู้อื่นให้เป็นซอฟต์แวร์ได้เป็นอย่างดี ได้รับการพัฒนาตามกระบวนการที่หลากหลายอย่างเป็นระบบที่สามารถนำไปสู่การเป็นนวัตกรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

4. ด้านการบริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรม หมายถึง ผู้บริหารมีการบริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรมด้วยการมีรูปแบบการบริหารที่นำสู่ความสำเร็จได้อย่างชัดเจน มีการบริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรมด้วยการใช้ทรัพยากรในการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ บริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรมด้วยการทำงานเป็นทีม มีการบริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรมด้วยมีการดำเนินงานควบคุมกำกับระบบการทำงานมีการบริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรมด้วยการพัฒนาองค์การเชิงนวัตกรรมได้อย่างเต็มศักยภาพ มีการบริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรมด้วยการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและสมรรถนะตามที่หลักสูตรสถานศึกษากำหนด บริหารจัดการองค์การเชิงนวัตกรรมด้วยการเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้กับครูผู้สอน เสริมสร้างให้ครูผู้สอน มีจิตวิญญาณของความเป็นครู สนับสนุนให้ครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพตามความสนใจและถนัด สามารถระดมทรัพยากรและงบประมาณจากภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนได้ ส่งเสริม สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ เพื่อพัฒนาสื่อ แหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมและระบบข้อมูลสารสนเทศ ดำเนินงาน โครงการและกิจกรรมตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

มีวิธีดำเนินงานที่ยืดหยุ่น ปรับตัวได้และทันเหตุการณ์อย่างเป็นระบบ การจัดกระบวนการสร้างคุณค่าต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างชัดเจน

5. ด้านการบริหารหลักสูตรที่เน้นสมรรถนะ หมายถึง การบริหารหลักสูตร โดยเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่จำเป็นต้องใช้ในการดำรงชีวิตอย่างชัดเจน เหมาะสมสำหรับผู้เรียน แต่ละช่วงชั้น เชื่อมโยงกับบริบทและชีวิตจริงของผู้เรียน เน้นให้ครูผู้สอนนำไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และเสริมสร้างคุณลักษณะของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นผลิตภาพที่ส่งผลถึงประสิทธิภาพต่อผู้เรียนที่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ เจตคติ ค่านิยม คุณลักษณะอันพึงประสงค์รวมทั้งสมรรถนะในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้อย่างชัดเจน

6. ด้านการบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรม หมายถึง การบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรมที่มุ่งเน้นบทบาทการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ครูนำเอาวิธีการสอนเทคนิคการสอนที่หลากหลายมาใช้ออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน จัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ผู้เรียนประยุกต์ใช้ทักษะและเชื่อมโยงองค์ความรู้นำไปปฏิบัติ เพื่อแก้ไขปัญหาหรือประกอบอาชีพในอนาคตให้มีความสำคัญกับการบริหารจัดการกระบวนการเรียนการสอนเชิงนวัตกรรม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันอย่างชัดเจน

7. ด้านการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเชิงระบบ หมายถึง ผู้บริหารมีการพัฒนาทรัพยากรบุคคลเชิงระบบ โดยการออกแบบกระบวนการพัฒนาทรัพยากรบุคคล กำหนดเป้าหมาย เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีโอกาสในการเรียนรู้ ส่งเสริมการฝึกอบรม การศึกษาเพิ่มเติมและการพัฒนาทุกด้านเพื่อการเพิ่มพูนความรู้ให้ตรงกับต้องการและความถนัดอย่างเต็มศักยภาพในการทำงาน ปรับพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงานให้พร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรมีโอกาสในพัฒนาวิชาชีพ เพื่อต่อยอดความเจริญก้าวหน้าในตำแหน่งที่สูงขึ้น เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจของสมาชิกในองค์กรทุกคนให้รับรู้ถึงเป้าหมายร่วมกันนานวัตกรรมทางการบริหารการศึกษามาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม รวมถึงเสริมสร้างระบบการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้เกิดผลิตภาพและประสิทธิผลได้อย่างชัดเจน

8. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม หมายถึง ผู้บริหารมีการระดมทรัพยากรและองค์ความรู้จากทุกภาคส่วนทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชนและหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการนวัตกรรมการศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ สร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการวางนโยบายและขับเคลื่อนการบริหารงานของสถานศึกษา เพื่อให้เหมาะสม

กับความต้องการ สร้างแรงจูงใจให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานหรือบุคคลผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานและร่วมรับผิดชอบ เพื่อพัฒนางานที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงสุด เปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่ส่วนได้ส่วนเสียได้รับรู้การปฏิบัติงานหรือผลงานของสถานศึกษาได้อย่างทั่วถึงและกว้างขวาง ประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อสะท้อนให้ทุกฝ่ายได้รับรู้และตระหนักในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันในการส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การนำเอาทรัพยากรทางการศึกษาที่เกิดจากการระดมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือในทุก ๆ ด้านไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อพัฒนาสถานศึกษาและคุณภาพการศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างชัดเจน

9. ด้านกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในพื้นที่ นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีคณะกรรมการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุน ติดตามและประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพ การติดตาม การตรวจสอบและการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพ การติดตาม การตรวจสอบและการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีกระบวนการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การกำหนดเป้าหมาย 3) การดำเนินงาน 4) รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาและการประเมินคุณภาพการศึกษา และ 5) การปฏิบัติการแก้ไขหรือการติดตาม ตรวจสอบซ้ำได้ มีกระบวนการควบคุม การติดตาม การตรวจสอบและการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีข้อมูล สารสนเทศที่สะท้อนผลการดำเนินงานตามสภาพจริงที่เกิดขึ้นหลังจากการดำเนินงานตามกลไกการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องและชัดเจน จัดทำบทสรุปและรายงานผลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ครบถ้วนทุกกระบวนการอย่างเป็นระบบ มีการนำผลผลิต ผลลัพธ์และผลกระทบจากการดำเนินงานและรายงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไปสร้างการรับรู้และเผยแพร่ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ พร้อมทั้งนำเอาผลที่ได้ไปปรับปรุง แก้ไขหรือพัฒนาต่อไปได้อย่างชัดเจน

การพิจารณาร่างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา หมายถึง การแสดงความคิดเห็นให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข ในร่างรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา

การตรวจสอบและประเมินรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา หมายถึง การพิจารณาตัดสินคุณค่าของรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์

ความถูกต้องของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง ว่ามีความถูกต้องตามหลักการหรือไม่

ความเหมาะสมของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองว่าสามารถนำไปใช้ในการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองได้อย่างเหมาะสมหรือไม่

ความเป็นไปได้ของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองที่มีต่อรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองว่า เป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการบริหารความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองหรือไม่

ความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ หมายถึง ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองว่า มีความเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้บริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองหรือไม่

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง จังหวัดที่อยู่ในพื้นที่ตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นพื้นที่อาสาพัฒนาเด็กไทยด้วยพลังของคนพื้นที่ ออกแบบกลไกจัดการศึกษาร่วมกันทุกภาคส่วน แก้ปัญหาใหญ่ของชาติโดยโจทย์พื้นที่ ถอดบทเรียน ขยายผลไปใช้ในสถานศึกษาอื่นและพื้นที่อื่น โดยมีเป้าหมายหลัก 4 ประการ คือ 1) เพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของนักเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 2) ลดความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา 3) พัฒนานวัตกรรมการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด ขยายผลนวัตกรรมการศึกษาทั้งเชิงนโยบาย การจัดการเรียนรู้และการบริหารในสถานศึกษาไปสู่นโยบายการศึกษาในระดับชาติและพื้นที่อื่น ๆ 4) ร่วมมือกับภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชนและประชาสังคมในการจัดการศึกษา การพัฒนาและการขยายผลนวัตกรรมการศึกษา

พื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยอง หมายถึง พื้นที่จังหวัดที่ได้รับการประกาศจัดตั้งเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองจากกระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายเพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วน

มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 มาตรา 54 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 โดยจัดตั้งพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองขึ้น เพื่อให้เกิดรูปแบบการบริหารจัดการศึกษารูปแบบใหม่ ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการบริหารจัดการจากส่วนกลางไปยังจังหวัด โดยมีระบบและกลไกการบริหารจัดการพื้นที่ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้สถานศึกษามีอิสระในด้านวิชาการ การบริหารบุคลากรและการบริหารทั่วไป ด้วยความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษา นำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะของผู้เรียนให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน บริบทพื้นที่และความต้องการของประเทศ โดยมีเป้าหมาย 4 ประการ คือ 1) เพิ่มผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ของนักเรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ เจตคติ ทักษะสำคัญและความรู้ รวมทั้งขยายผลสู่นักเรียนทั่วประเทศในอนาคต 2) ลดความเหลื่อมล้ำด้านคุณภาพการศึกษา โดยยกระดับผลการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มอ่อนและยากจน 3) พัฒนานวัตกรรมการบริหารการศึกษาระดับจังหวัด ตลอดจนขยายผลนวัตกรรมการศึกษาทั้งเชิงนโยบาย และการจัดการเรียนรู้ 4) ร่วมมือกับภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชนและประชาสังคมในการจัดการศึกษา การพัฒนาและการขยายผลนวัตกรรมการศึกษา

สถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยอง เขต 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง (จังหวัดระยอง) สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดระยองและสังกัดสำนักงานส่งเสริมการจัดการศึกษาเอกชนจังหวัดระยอง (ในระบบ) ที่จัดการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2566

สถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือของเอกชนที่อยู่ในจังหวัดทั้ง 19 จังหวัด ที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศจัดตั้งเป็นพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ตามที่คณะกรรมการขับเคลื่อนพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาประกาศให้สถานศึกษาภายในจังหวัดนั้น ๆ เป็นสถานศึกษานำร่อง ส่วนที่ไม่ได้ประกาศจะไม่ได้เป็นสถานศึกษานำร่อง

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือรักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสถานศึกษา

ครูผู้รับผิดชอบการขับเคลื่อนนวัตกรรมการศึกษา หมายถึง ครูผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานขับเคลื่อนนวัตกรรมการศึกษาและประสานงานต่าง ๆ ในสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

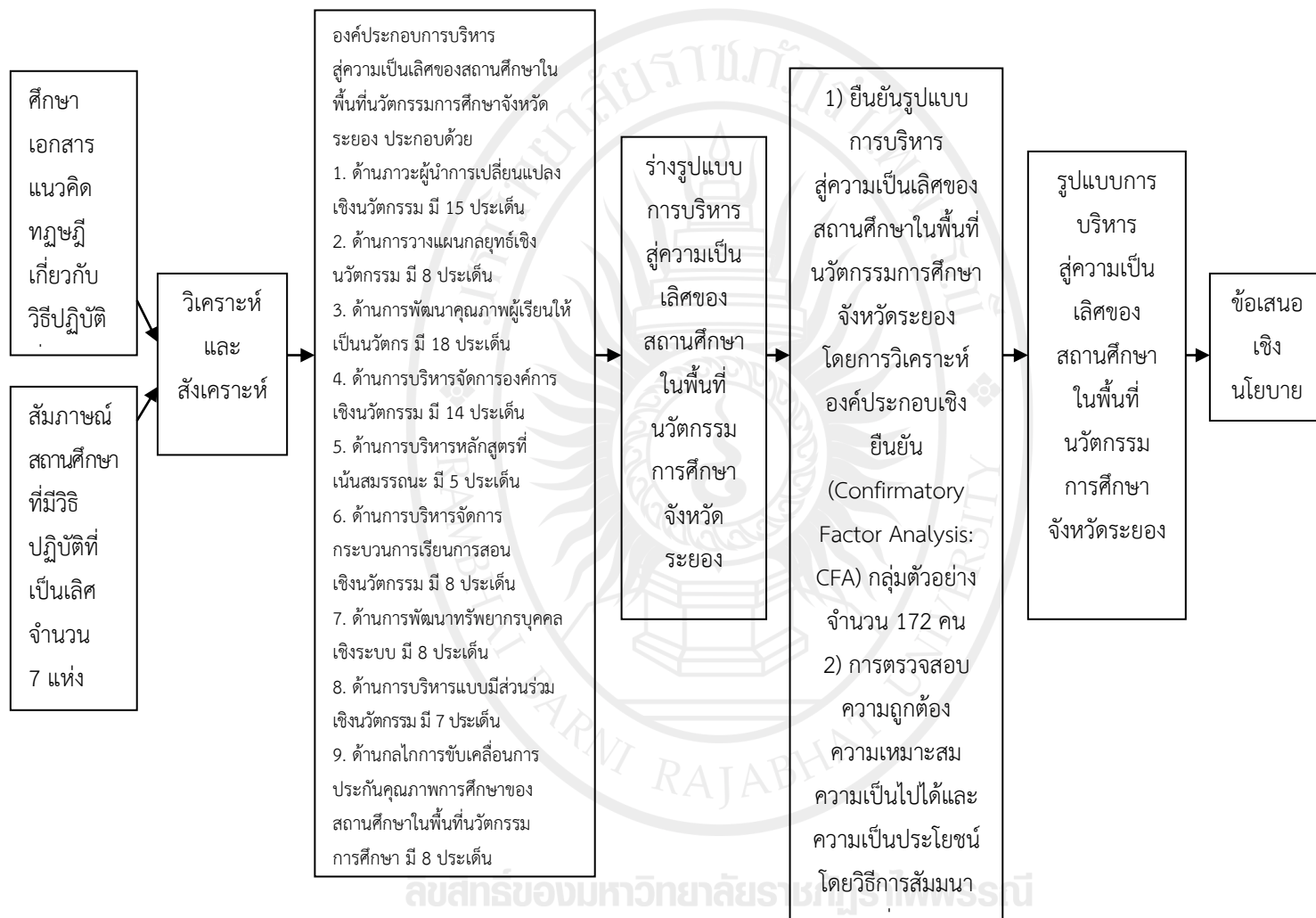
ผู้เชี่ยวชาญ หมายถึง ผู้ที่มีความรอบรู้และมีประสบการณ์ในการบริหารสู่ความเป็นเลิศ โดยมีคุณสมบัติเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศในข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

- 1) มีผลงานทางวิชาการด้านการเขียนตำรา การวิจัยหรือบทความเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ หรือ
- 2) มีประสบการณ์ในการเป็นวิทยากรในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ หรือ
- 3) มีประสบการณ์ในการบริหารงานด้านการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ซึ่งมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งที่เป็นสถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา ไม่น้อยกว่า 3 ปี หรือสถานศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 5 ปี

ผู้ทรงคุณวุฒิ หมายถึง ผู้ที่สำเร็จการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษา คณาจารย์มหาวิทยาลัยของรัฐหรือเอกชนหรือผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาหรือการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 3 ปี

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

การศึกษารูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา จังหวัดระยองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษา โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ รูปแบบสถานศึกษาเป็นเลิศประเทศสิงคโปร์ (2000 : 28) รางวัลความเป็นเลิศประเทศออสเตรเลีย (2555 : 49) รางวัลความเป็นเลิศของโรงเรียนประเทศฮ่องกง (2543 : 24-32) รางวัลคุณภาพแห่งออสเตรเลีย (2555 : 101) รางวัลคุณภาพแห่งยุโรป (2555 : 63) รางวัลคุณภาพของประเทศญี่ปุ่น (2555 : 77) รางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกา (2008 : 22) แนวคิดความเป็นเลิศของสถาบันมาตรฐานและเทคโนโลยีแห่งชาติ (2008 : 1-22) แนวคิด TQM กับการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (Total Quality Management) (Mehrotra, 2007) แมคคินซี (McKinsey 7-S Framework, 2010 : 51) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการจำแนกองค์ประกอบรูปแบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศของสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดระยองและนำเสนอด้วยภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย